Regionala skärgårdsrådet

Datum: 2026-08-28

Tid: Kl.10.00-12.00

Plats: Stockholmssalen, Landstingshuset

10.00-10.05 1. Mötet öppnas

Ordförande Märta Martin-Granlund, Region Stockholm.

Punkt 3 utgår då Länsstyrelsen inte närvarar.

10.05-10.15 2. Lägesbild från SIKO

Monika Pettersson, repr styrelsen SIKO.

Sjukvård

Sjukvård i skärgården fungerar genrellt bra. Stängda vårdcentraler i norra skärgården tex Blidö försvårar för öborna där. Det finns synpunkter på hur sjukresorna hanteras. Upphandlingen är splittrad och områdena bedöms vara för stora. För att uppfylla kraven i upphandlingsunderlaget kan det krävas två till tre båtar, vilket innebär en risk för att mindre taxibolag slås ut.

Skola förskola

SIKO framför en stark önskan om att föräldrar ska kunna följa med på skolskjutsar i mån av plats.

Förpackningsinsamling

Det finns många synpunkter på hur de olika kommunerna hanterar förpackningsinsamlingen. Detta utifrån ny lagstiftning.

Nationell ökonferens

Regionledningskontoret
Utveckling och regionplanering
Box 30215, 104 25 Stockholm
Telefon: 08-123 100 00

Den nationella ökonferensen arrangeras av Södertörns högskola på Öckerö. Anmälan ska ske senast den 15 september.

Skärgårdstrafiken

Situationen inom skärgårdstrafiken, framför allt på sträckan Stockholm–Vaxholm, diskuterades. Båtarna i Stockholm är ofta fulla och det förekommer att resenärer ute i skärgården inte kommer med.

Det låga biljettpriset kan vara en bidragande orsak till det ökade resandet. Frågan är hur öbor kan ges någon form av förtur och hur deras möjligheter att ta sig till och från fastlandet kan säkerställas.

Vid en utfrågning i februari 2026, arrangerad av Trafikkantföreningen, diskuterades bland annat trafikutbudet. Det framfördes att det inte var aktuellt att ta bort V-båtarna.

Vatten och brandrisk

Sommaren har varit mycket torr, vilket har skapat problem med vattentillgången. Ytvatten är begränsat, även om det finns vatten i brunnar. Det finns också en förhöjd brandrisk på flera öar.

10.15-10.20 3. Skärgårdens Exekutivkommitté

Patrik Cederlöf, Länsstyrelsen Stockholm.

Utgår.

10.20-10:40 4. Beredskap i skärgården

Märta Martin Granlund, Region Stockholm

Kort inledning av Märta varefter ordet var fritt för deltagarna att komma med inspel kring hur man kan öka den civila insatsförmågan i Stockholms skärgård.

Lokaler och SOB (Service- och beredskapspunkter)

Värmdö kommun lyfter vikten av att exempelvis skol- och andra lokaler kan användas i beredskapssyfte även när de står tomma. Det är viktigt att säkerställa att sådana lokaler kan användas vid behov, exempelvis Runmarö skola.

Värmdö arbetar med SOB, men det finns behov av att utveckla bland annat vattenförsörjningen. Piloten kring SOB (Utö, Arholma, Möja) har drivits av Länsstyrelsen, Stockholm.

Vattenförsörjning

Det finns behov av att inventera vilka brunnar som fungerar väl. Vattenförsörjningen är en viktig del av den civila beredskapen.

Energiförsörjning

Strategiskt placerad vindkraft och solceller kan vara reversibla lösningar. Även batterilager skulle kunna användas på flera öar.

Batterilagring bör inte enbart kopplas till SOB-punkter, utan även kunna omfatta privata initiativ om investeringsstöd kan erbjudas. Skärgården bedöms kunna vara ett lämpligt pilotområde för energilösningar.

Ett test av batterilager pågår på Möja vid Möjaström och leds av Trafikförvaltningen.

Befolkning och civilsamhälle

Under covid-19-pandemin kunde man se att många som normalt bor på fastlandet flyttade ut till sina fritidsboenden. Frågan är hur en liknande situation skulle kunna hanteras vid en framtida kris.

På Svartsö finns ett samarbete där hembygdsföreningar fungerar som extra ögon och bidrar till lokal lägesbild.

Erfarenheterna från covid-19 visar att människor snabbt kan söka sig ut till skärgården vid en kris. Vid ett väpnat hot kan omfattningen bli betydligt större. Samtidigt är det viktigt att beakta att skärgården kan vara särskilt utsatt vid krig. En utbyggnad av det militära försvaret är därför viktig.

Samordning och ansvar

Beredskapsparaplyet kan användas för att söka stöd till mindre insatser. Det är samtidigt viktigt att kommunerna tydliggör vem som ansvarar för vad. Leader Stockholmsbygd har medel att söka kring beredskap.

Värmdö hamnar samarbetar med Försvarsmakten och Region Stockholm för att identifiera och hantera gemensamma behov.

Reservbränsle och transporter

Det finns behov av lagerhållning av reservbränsle för båttrafiken. Möjaskärgården lyfts som ett strategiskt utsatt område.

Fastboende i skärgården har generellt en god vana av att hantera störningar och kan utgöra en viktig resurs i beredskapen. Skärgården kan samtidigt fungera som tillflyktsort i vissa krissituationer, men kan vara särskilt utsatt vid krig.

Kyltransporter har tidigare varit problematiska och påverkat bland annat medicintransporter. Det är viktigt att säkerställa fungerande transporter även vid kris och krig.

Inrymning och utrymning

Strategier för inrymning och utrymning behöver utvecklas. Ett tydligt skärgårdsperspektiv behöver integreras i beredskapsplaneringen.

De tvärsektoriella samarbeten som redan finns kommer att vara viktiga vid framtida kriser.

Det är viktigt att beredskapsarbetet inte enbart fokuserar på krig utan även omfattar andra typer av kriser och samhällsstörningar.

10:40-10:50 5. Trafikförvaltningen

Charlotta Fincke, tf Affärsomr.chef Sjötrafik, TA Buss-och Sjötrafik

Resandet i skärgården har ökat jämfört med föregående år och ligger på en rekordhög nivå. Vaxholm har den högsta resandesiffran någonsin. De lägre biljettpriserna kan vara en bidragande orsak.

Trafikförvaltningen försöker prioritera pendlande från skärgården för att säkerställa att öbor har möjlighet att ta sig till och från arbetet.

Prognosen är att resandet kommer att fortsätta öka. Resenärer uppmanas att lämna synpunkter direkt till SL kundtjänst när problem uppstår, exempelvis om man inte kommer med en båt eller om en avgång uteblir för att man ska kunna följa och få statistik över omfattning och frekvens.

Möja

Det finns problem på Möja där det inte alltid är säkert att öbor kommer med båten. Det finns ett informellt system för att försöka säkerställa att öbor får plats. Frågan om en särskild kö eller annan prioritering för öbor lyftes.

Sandhamn och privata aktörer

Sandhamn har inte färre besökare. Sandhamns taxi går direkt, vilket innebär att kundströmmar delvis har flyttats från regionens båtar till privata aktörer. Även Cinderella trafikerar området sommartid.

Regionen ska inte konkurrera med privata aktörer, men det finns möjlighet att samordna exempelvis tidtabeller. Frågan har ställts till vissa aktörer, men det har ännu inte inkommit några siffror över resandet med privata aktörer.

Terminaler

De bemannade terminalerna, tex Strömkajen, kommer att vara öppna till mitten av september. Därefter stängs bemanningen, men terminalerna kommer fortsatt att vara öppna.

Batterilagring och buller

Batterilagring kan medföra störande buller och frågan om hur detta kan hanteras behöver uppmärksammas.

Bryggor och anslutningar

Trafikverkets brygga vid Södermöja behöver uppmärksammas eftersom gummit har varit trasigt.

Det finns även behov av bättre samordning mellan buss- och båttrafiken för att underlätta byten.

Presentationen i sin helhet finns i separat PowerPoint.

10:55-11:00 6. Inflygning Landsbygds- och skärgårdsstrategin och Insatsområde 2: Utveckla attraktiva och livskraftiga lokalsamhällen

Liz Nordström, strateg, Region Stockholm

11:00-11:15 7. Sakområde: Förskolor - skolor

Amie Kronblad, ordförande grundskolenämnden, Värmdö kommun.

En interkommunal samverkansgrupp har tillsatts. Haninge, Österåker och Värmdö kommuner deltar och Norrtälje kommun har anmält intresse.

Gruppen har diskuterat bland annat elevunderlag, ekonomi, organisation och storleken på skärgårdsbidraget.

Samverkan mellan kommunerna

Frågor om skolval och skolornas identitet har diskuterats. Eftersom skolorna är kommunala är samverkan över kommungränserna särskilt viktig.

En stabil grundfinansiering är också viktig ur ett beredskapsperspektiv.

En gemensam inriktning ses över och det finns behov av att tänka nytt. Ett kommunalförbund har lyfts som en möjlig modell. Ett konkret första steg kan vara att undersöka hur gemensamma resurser kan delas mellan kommunerna.

Statlig finansiering är en viktig fråga. Det är samtidigt svårt för storstadsnära kommuner att få del av vissa statliga stöd.

Kostnader och utbildningsvägar

Skärgårdsskolorna har höga kostnader samtidigt som det saknas tillräckliga finansieringsprinciper och statliga bidrag.

Det är viktigt att kunna dela resurser mellan kommunerna och skapa sammanhängande utbildningsvägar mellan öar och kommuner.

Värmdö kommun driver skolan på Svartsö, där samtliga elever är skrivna i Österåkers kommun. Det finns ett ekonomiskt avtal mellan kommunerna.

Skolskjuts

Det har uppmärksammats som ett problem att lärare och annan personal inte får åka med skolskjutsen. Olika lösningar undersöks.

Det finns även en önskan om att få fler barn som bor på fastlandet att gå i skärgårdsskolorna. I Värmdö kommun är det möjligt att söka och få skolskjuts för detta, och förhoppningen är att andra kommuner ska kunna införa motsvarande möjligheter.

11:15-11:30 8. Sakområde: Sjukvård

Bodil Klintberg, chef Närsjukvård, Hälso- och sjukvårdsförvaltning

Region Stockholm har ett uppdrag att utveckla närmottagningar som omfattar alla kommuner utom Norrtälje.

Verksamheten är organiserad inom LOV (Lagen om valfrihet), där regionen fastställer regler och krav. Alla aktörer som uppfyller kraven kan bedriva verksamhet.

SLSO driver läkarbåten, som bemannas av Djurö vårdcentral.

Läkarbåten

Det finns problem med att ta sig till läkarbåten. Även det ökade antalet sommargäster påverkar situationen.

Det finns möjlighet att utöka öppettiderna. Ett extra uppdrag med ökad ersättning finns, men det är den vårdgivare som bedriver verksamheten som beslutar om öppettiderna.

Tillfälligt boende och listning

Frågan om hur viktigt det är att personer som bor tillfälligt i skärgården listar sig diskuterades.

Den huvudsakliga inriktningen är att invånare ska lista sig och ha en fast läkarkontakt. Det finns inte någon plan på ett incitamentssystem med olika listningar för sommar- respektive vinterboende, eftersom det skulle kunna motverka kontinuiteten.

Vårdgivare får däremot extra ersättning när de tar emot tillfälliga patienter.

PowerPointen i sin helhet finns separat.

11:15-11:30 9. Gruppdiskussioner skola + sjukvård

Flera frågor lyftes i gruppdiskussionerna.

Försvarsmakten utökar sin verksamhet och får fler medarbetare, inklusive servicepersonal. Frågan väcktes om det finns möjligheter att samverka med regionen och använda dessa resurser på något sätt för utvecklad sjukvård i skärgården.

Sjukvården fungerar i stort sett bra, men erfarenheter av att det är svårare i södra skärgården att nå vård. Efterlyser mer samverkan med civilsamhället och bättre logistik kring bland annat provtagning.

Skolfrågan lyftes som central för en levande skärgård. Kommunerna behöver prioritera frågan och säkerställa skolor av hög kvalitet.

Det är viktigt att skolverksamheten håller hög kvalitet och har en tydlig profil som gör skolorna attraktiva.

Skolresor lyftes även som en viktig fråga och kopplat till det även möjliga synergier av att samordna transporter för olika samhällsfunktioner. Tidig publicering av turlistor förenklar skolans planering (oförändrad basturlista över året).

Tillgången till bostäder är också viktig. För att unga familjer ska kunna flytta ut till skärgården behöver attraktiva och tillgängliga bostäder finnas.

11:50-12:00 9. Övriga frågor

Nästa möte kommer bland annat att behandla den sista delen av Landsbygds- och skärgårdsstrategin.

En fråga om parkeringsplatser som inkommit kommer att lyftas i samband med nästa möte och diskussionen om replipunkter och vilken service som ska erbjudas där.

OBS: Efter vidare planering kommer frågan att hanteras i februari i stället.

Regionala skärgårdsrådet - Närvarande

Datum: 2026-08-28

Namn	*närvaro*
Amie Kronblad	x
Anette Hultåker	x
Anna Anderman	x
Anna Gabrielsson	x
Bo Ohlsson	x
Bosse Gesslein	x
Britt Fogelström	x
Christer Young	x
Emelie Norrljung	x
Erik Josephsson	x
Frida Kallenbach	x
Gunilla Söderqvist	x
Gustaf Almqvist, LST	x
Ida-Maria Olofsson	x
Jan Zetterman	x
Johan Hjelm	x
Kerstin Andersson	x
Kristina Lång	x

Lars Nyberg	x
Liz Nordström	x
Marie Norstedt	x
Marie Östblom	x
Marietta de Pourbaix-Lundin	x
Mats Siljebrand	x
Michaela Haga	x
Märta Martin-Granlund	x
Oliver Karlöf	x
Per Lodenius	x
Peter Frej	x
Stella Levin	x
Stephan Andersson	x
Turid Stenhaugen	x
Ulrika Palmblad Wennergren	x
Ylva Larsson	x
Åsa Levin	x
Åsa Norman	x